

NARODNI DELAVEC

Posamezne štev. se prodajajo po 6 vin.

Inserati se računajo na milimetre v širini ene kolone, in sicer po 8 vin. za vsaki mm. Za več nego 10kratno objavo pa po dogovoru.

Naročnina za celo leto K 4.—; za pol leta in za četrt leta razmerno.

Izhaja v Trstu
vsako sredo opoldne.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Uredništvo in upravnništvo
ul. del Lavatoio št. 1, I.
TELEFON 18-67.

■ Glasilo „Narodne delavske organizacije“ v Trstu. ■

Ali so konsumne zadruge res koristne, oziroma nevarne?

Reklo se je pred vsem, da mnenja o koristi konsumnih zadrug niso povsod enaka, da se je celo v eni in isti stranki večkrat izpreminjalo naziranje o vrednosti konsumnih zadrug. Za primer se ja citiralo socijalno demokratično stranko. Res je. Lassalle n. pr. je zametaval konsumne zadruge in tudi socijalno demokratična stranka nekoliko časa ni kazala posebne simpatije napram istim zadrugam. To se pa da vse tolmačiti z zgodovinskim razvojem stranke same, ki se je iz strogo doktrinarskega razmotrivanja železnega zakona meze, oziroma zakona o meznem fondu povzpela do tega, da je vrgla od sebe veliko filozofije in se s tem postavila na stališče praktičnega, vsakdanjega življenja. V tem oziru naj nam služi za vzgled strogi marksist Karol Kautsky, ki je svoječasnno mislil zelo nepovoljno o konsumnih zadrugah, a ki je v svoji, pred desetimi leti izšli brošuri „Konsumvereine und Arbeiterbewegung“ prišel v uzveličanju konsumnih zadrug do tega, da primerja iste socijalistični državi bodočnosti. Sploh pa je današnja teorija toliko „meščanskega“ kolikor socijalističnega kova, edina v konstataciji, da so konsumne zadruge kot take zares koristne. Dr. Crüger, odveta in pravni zastopnik splošne zveze nemških pridobitnih in gospodarskih zadrug, katere je štela leta 1906, okoli 300 konsumnih zadrug, s približno 280.000 člani in od katerih so tvorili obrtniki podjetniki, uradniki itd. torej takozvani „meščani“ čez 65%, Dr. Crüger pravimo, označuje konsumne zadruge kot nekako rešitev srednjega stanu. Glasoviti nacionalni ekonom profesor Mataja je odločno za konsumne zadruge, in vidi njih korist v odstranjanju prekupovanja in nevdobnosti ki jih proizvaja v narodnem gospodarstvu prekupovanje. Monakovski profesor, Dr. Lujo Brentano konstatuje, da je v konsumnih društvih odstranjen dobiček, ki ga cerkveni očetje označujejo kot „sramotnim“, ter nadovezuje, da je v konsumni zadruzi vresničen starokrščanski ideal. Dotike se je politike srednjega stanu zaključuje profesor Brentano: „Mogoče da bodo ti politiki (srednjega stanu) bolj previdni v svojih napadih na konsumne zadruge če izprevidijo, da s pobijanjem potrebe, pomena in važnosti konsumnih zadrug, pobijajo prav tisto, kar odgvarja staro-

krščanskim načelom. Ravno tako laskavo o konsumnih zadrugah so se izrekli profesor Dr. Staudinger iz Darmstadta, ki vidi v zadrugah, in posebno v konsumnih zadrugah uveljavljen princip socijalističnega skupnega dela, profesor Conrad iz Halle itd. itd.

Če smo torej dognali, da toli moderna teorija kot praksa priznava socijalno-ekonomično misijo konsumnih zadrug, potem je potrebno da preiskujemo, v čemu obstajajo udobnosti in prednosti konsumnih zadrug pred prekupovalno trgovino. Prvi in poglavitni pomen konsumnih zadrug obstoja v tem, da služijo kakor močno in uspešno orožje proti p o d r a ž e n j u živil. O tem je bilo govora v uvodu. Tukaj samo en primer. Veliki lastniki mlinov, ki so med seboj zvezani v kartelu, združujejo moko za četrt krone. Veletržci, ki jemljejo moko direktno-pridelovalcev-mlinov, okoriščajo se s tem podražanjem in združujejo moko tudi za četrt krone, tako da je moka podražena za pol krone. Mali trgovci — prekupovalci, ki morajo tudi živeti — združujejo moko zopet za četrt krone. Moka se prodaja v malih trgovinah torej za 75% dražje. Tukaj nastopa konsumna zadruha. Konsumna zadruha kupuje moka naravnost od pridelovalca. Ona jo more tedaj dajati skoro popolnoma po tovarniških cenah, podražen za samih 25 od sto.

To se da lahko zasledovati pri vsaki panogi trgovine z jestvinami. Ne oziraje se na to, konsumne zadruge uplivajo močno na tržno ceno vže s tem, da obstojajo na trgu kot konkurent in sicer — resen konkurent. One delujejo kot nekak „memento“ proti vsakemu podražanju. V tem obziru je torej njihova funkcija preventivna, v kolikor preprečijo pod izogibom konkurence — podražanje živil v mali trgovini.

Kje so pa direktne koristi, ki jih prinašajo konsumne Zadruge svojim članom? Veliki vzgojevalni pomen istih, ki slonijo na principu: plačevanja v gotovem denarju? Korist, ki jo ima konsument zadružnik od tega, da dobiva pristno in dobro blago po ceni? Korist ki jo ima konsument-zadružnik od tega, da mu se vrača na koncu poslovnega leta v obliki „dividende“ razliko v ceni, ki jo je plačal nad pravo vrednostjo pridelkov oziroma izdelkov?

Ni tukaj mesta, da bi se temeljiteje bavili s posameznimi udobnostmi. Najlepše priporočilo za konsumne zadruge si ga podajajo konsumne zadruge — same, se

svojo ogromno razširjenostjo po celem modernem svetu.

Reklo se je: vprašanje je še vedno, ali konsumne zadruge dajajo zares svojim članom posebnih koristi, ki jim jih ne bi lahko dali tudi mali trgovci? Po našem skromnem mnenju, to vprašanje treba zanikati. Ni smeti namreč pozabiti, da je pri konsumnih zadrugah izplačanje „dividende“ se le podrejena stvar in da je najvišje načelo vseh konsumnih zadrug: kolikor mogoče velik promet, prodaja za kar mogoče nizke cene in majhen dobiček, torej naravnost nasprotno od tega, kar se navadno misli in govori. Končni smoter vsake konsumne zadruge je in mora biti: izboljšanje splošnega gospodarskega položaja svojih članov. To se pa ne da doseči samo s tem, da se nastoji izplačati na „dividendi“ mesto 10 kron — 20 ali 30 kron na leto.

(Zvršetak prihodnjic.)

V. J. Klofáč:

Poslanstvo nar. socijalne stranke v češkem narodu.

I.

Narodna in državno-pravna misel je provzročila vsled znanega protidržavno-pravnega proglašenja soc. dem. poslancev v državnem zboru l. 1897 postanek naše stranke. To je resnica. V malem in zatiranem narodu ni bilo in ne more biti nikomur, če se mu zdi važno, z b o d o č n o s t naroda, vseeno, kak duh preveva šroke vrste njegovega ljudstva in specijelno delavskega ljudstva.

Obstanek našega naroda je bolj kot kje drugje navezan na male ljudi, na srednji stan in tkoz. nizki, samo njim se imamo zahvaliti, da je bil naš narod sploh probujen iz spanja, in tudi danes bili bi kot narod brez teh stanov zgubljeni.

Uvidevajoč torej, da soc. demokracija vsled slabo umevanega internacionalizma teptá narodno čustvo, poprijeli smo se dela, da se delavsko ljudstvo vnovič vrne narodni ideji in to delo, hvala Bogu, ni bilo prazno. Danes je tu velika in močna armada delavcev, ki umevajo, da se pravi pljuvati na narod, pljuvati na samega sebe, na svojega očeta in na svoje najdražje — kajti narod smo vendar mi sami, celokupnost nas vseh — in če se kdo še posmejuje, da nam ni vseeno bodočnost naroda, potem nad takim maloumnejem se eda

samo zmajemo glavo, kajti delati za b o d o č n o s t naroda, je vendar isto, kot delati za lastne naše vnike in otroke.

Na nas ne vpliva fraza o vsečloveštvu. Kdor hoče delati za vsečloveštvo, mora najprej delati za svoj narod in ravno s tem deluje za človeštvo v celoti in za napredek vesoljnega ljudstva. Naj deluje Francoz za napredek svojega naroda, Anglež angleškega, Italijan italijanskega i. t. d., mi pa Čehi za napredek naroda češkega in s tem povspesujemo docela naravno vseobčo kulturo. Drugače se to sploh storiti ne da.

A narodno-socijalno gibanje se je moralo poroditi, tudi če bi ne bilo neumorne protinarodne stališča soc. demokracije. Socijalizem je moral — naj si bo že prej ali slej — provzročiti to gibanje, prej ali slej se je morala dvigniti pri nas na Češkem v češkem ljudstvu močna reakcija proti marxističnemu socijalizmu, proti razredništvu soc. demokracije in proti njenemu enostranskemu materijalizmu, proti njenemu dogmatizmu, ki je napravil iz soc. demokracije naravnost nestrpljivo, fanatično vero, ki ne pripušča nobene kritike in nobenih različnih nazorov, in terorizira kogar le more z grobo silo in inkvizitornim delovanjem svojega vodstva. Poleg črne cerkve je nastala enostavno enako gnila druga cerkev, cerkev rudeča, poleg črnega klerikalizma, klerikalizem rudeči, slednji še veliko bolj nestrpljiv in maščevalen kot prvi. Bolj kot kje drugje se je tu uveljavilo načelo: „veroval boš samo to, kar te b o d o m o m i u č i t i, o j n a š i h b o d o č n o s t i o d n a š i h d o g e m n e s m e š s e o d d a l j i t i n i t i v n a j m a n j š e m, v s e d r u g o j e k r i v o v e r s t v o, i n č e b o š o t e m, k a r t i m i p r i p o v e d u j e m o, v n a j m a n j š e m d v o m i l, o b r a č u n a m o s t e b o j v i m e n u M a r x a i n d r. F r. S o u k u p a k o t s k r i v o v e r c e m!“

Ne oziram se samo na to, da je znanstvena kritika spodkopala vse temelje stebre marxizma. Odpor proti njemu je moral izvirati že iz češkega značaja samega, iz slovanskega človeka, ki cilj svojega življenja ne more nikdar videti samo v utešenju svojih materijelnih potreb, potreb želodca.

Trije glavni tipi socijalizma so nam bili znani: 1. praktični, strokovni, samopomočni, angleški; 2. revolucionarni, francoski, izvirajoč iz impulzivnega francoskega temperamenta in slednjič 3. proforski, doktinarski nemški.

Pri nas na Češkem so bili naravni

PODLISTEK.

Oslova štorija v Bosni.

Češki spisal: Jaroslav Hašek.

IV.

V Crni Bari je imel edini človek kozo in to je bil Branko Nušić, ostale koze so bile že postreljali vojaki. Nadaljni dokaz: Branko Nušić je bil nekaj poslancom. Hočete še nekaj več? Imamo tudi druge dokaze, ki govore proti Nušiću. Kozo Branka Nušića, ko so po njo prišli vojaki, niso našli.

Koza Branka Nušića je pobegnila v Srbijo!

Branko Nušić se je po celi poti k okrožnemu sodišču pridušal, da je nedolžen.

Kozo je imel vso noč privezano in spustil jo je šele pol ure pred prihodom vojakov: „Kam si jo pa potem skril?“

„Pobegnila je v Srbijo, kajti na srbski strani je zagl dala kozla.“

Mi, ki že poznamo njegovo kozo kot pošteno kozo, da bi to verjeli?

Hotela je enostavno prehiteti upad srbskega kozla v bosansko ozemlje, zavedajoč se tega, da bosanska vlada prepoveduje

in strogo kaznuje prehod živih živali iz Srbije.

Z druge strani smatramo možnim, da je koza Branka Nušića oglodala drevesce vsajeno v spomin okupacije Bosne in Hercegovine pri trdnjavi nad Črno Baro. Morda se ni mogla več vzdržati in je oglodala erarno lastnino v stanju duševne neodgovornosti.

Kajti kakor poštene državljani si ne moremo misliti, da bi bila kaj tacega storila pri normalnem duševnem stanju.

Branka Nušića so vrgli v ječo okoli nega sodišča in ob enem se je pri njem vršila hišna preiskava. Kdor pozna vroča bosanska tla, se ne more temu čuditi, da je poveljnik trdnjave stotnik Kraus, semkaj prestavljen radi dolgov z Gorenje Avstrije bistro pojmlil, da stvar ni tako enostavna, kakor izgleda.

Storil je toraj, kar je spoznal za dobro, in za ostalo se bo že brigala deželna vlada.

Toda da se gre tu za veleizdajsko afero, je bilo tako sigurno, kot da so Nemci v okupiranih deželah osvojeni.

To je spoznalo tudi okrožno sodišče, ki je Branka Nušića pridržalo v preiskovalnem zaporu.

Se isti dan je bil Nušić zaslišan in došlo je k senzacijskemu odkritju.

Branko Nušić je priznal po daljšem navzkrižnem zaslišanju, da je ku-

pil kozo pred dvanajstim leti od Milivoja Neškovića.

Telegrafiralo se je tedaj, naj se aretira Milivoja Neškovića v Crni Bari. Ukaz je bil izvršen in drugega dne je bil M. Nešković skozi tri ure zaslišan pred okrožnim sodiščem.

Najprej ni hotel o ničemer nič vedeti, potem pa je priznal: „Kozo sam kupio od Turkinje Medžime Čarapić i pak prodao Branku Nušiću.“

Okrožni sodnik si je mel roke. Torej se ni mýtil! Zapleteni so v to stvar tudi mohamedanci!

Takoj je bil odposlan telegram: „Aretirat Turkinjo Medžimo Čarapić v Rakovici.“

Do zvečr je bila že pri sodišču ta strašna starka.

Na vprašanje, koliko je stara, je odgovorila, da sto let.

Odpehali so jo v ječo, po ponesrečenem zaslišanju, v katerem je trdila, da se na nič ne spominja.

Okrožni sodnik pa ni obupal. Nit se je sicer tukaj pretrgala, toda po zaslugi njegove dovtipnosti je prinesel drugi dan nova senzacijska odkritja.

Ni bilo dvoma, tu se je vršila daleko in široko razpredena zarota.

Milivoj Nešković je imel, kot se je preiskovanjem dognalo, bratrance Jankota Veselinovića v Žarkovu in isti Janko Veselinović je bil ženin Evice Vasićove v

Crni Trdžavi in njen oče je bil zaupnim prijateljem Petra Mihtinovića z vasi Zubarice. In ta Petar Mihtinović je bil naroden na časopis „Srbski Obrat“, izhajajoči v Sarajevu, časopis protidomovinski.

Tekom dveh dnij so jih imeli pod ključem. Jankota Veselinovića, Evico Vasićovo, njenega očeta in Petra Mihtinovića in te vse z Brankom Nušićem, Milivojom Neškovićem in Turkinjo Medžimo Čarapićovo prepeljali so od okrožnega sodišča k višjemu deželnemu sodišču v Sarajevu z urednikom „Srbskega Obrana“ vred. Istočasno je bil v Kotorju v Dalmaciji aretiran sin Petra Mihtinovića, petnajstletni gimnazijalec.

Bilo je strašno. Zarota je bila, kot se vidi, razširjena tudi v Dalmaciji!

V.

Med tem je okrožni sodnik pregledaval spise v tej zadevi in tu je k svojemu presenečenju spoznal, da manjka tožbi temelj, koza Branka Nušića, kajti ta se ni nahajala med aretiranimi.

Storil je tedaj vse, kar je bilo v njegovi moči. Pozval je posadko nad Črno Baro, da pridno stražimejo v slučaju, če bi se hotela koza s Srbije v Bosno vrniti, naj jo nemudoma ujame in spravi v trdnjavo.

Ko je dal ta ukaz, preiskal je še jedenkrat vse spise v tej aferi in novo presenečenje se ga je polotilo.

pogoji za prvi tip. Najstarejše, najmočnejše organizacije delavske, kot n. pr. tipografska, niso delo soc. demokracije. Bile so vsvarjene od narodnih delavcev po angleškem vzgledu. Angleški vzgled je dobro deloval, kar je pri nas zdravega, je v njegovem duhu vprizorjeno. Nemški socializem je k nam zanesel samo fanatičnost, cerkvenstvo, odtujenje praktičnim zadevam, politično pa je postavil češkega delavca pod nemško židovsko komando, enako nečisto kot nevarno.

V slovanskem svetu se oglasa za socializem nova struna. To je struna, s katero govori srce. Slovanska mehka narava upeljava v socializem človeško čustvovanje, npravnstvene momente, visoko etične cene. Zapadnoevropski človek se peča samo s vprašanjem plačila. kruha, dela, to mu je že vse, njegov socializem ne presega materializma. Slovan ki človek se povspenja višje. Socialni problem ni za njega le gospodarski problem, on razume, da se zamore le sit človek brigati za višja kulturna vprašanja, toda na to slovanski človek vedno misli in radi tega vidi v socializmu tudi psihološki problem. Ljudstvo ne bo že radi tega boljše, če bode delo drugače organizirano in ne bode materialne revščine, ljudstvo bode še le tedaj na boljšem, ko bode tudi odstranjena npravnstvena revščina, ko bode oplemeniten in vzgojen v vseh posameznikih.

Ne ručemo se čisto niti z gospodarskih ozirov, in postranska stvar je, ali živimo v republiki, ali v monarhiji. Ručemo se za to, ker so v nas razne slabe lastnosti. Tu tiči glavni vzrok današnje družabne mizerije. In njo moramo pri najmanjšem enako odstranjovati, kot vzroke gospodarske revščine. Na to visoko npravnstveno stopinjo se stavi naš socializem, st m se uveljavlja v Evropi, kot novi tip socializma, tip slovanski.

Če pristopiš k socialni demokraciji in plačuješ razne prispevke i. t. d., si takoj „Genosse“, „sodrug“. To je čisto formalno; pri tem si pa lahko najslabši človek. To nam ne more zadostovati. Mi pravimo popolnoma odkrito: večja je razlika med človekom slabim, nevednim in dobrim in plemenitim, kot med bogatim in revnim. Dobri ljudje so v vsih slojih in ne redni so tudi v vsih stanovih.

Po našem prepričanju ni delo prepodroda celega človečanstva posebnim poklicom enega samega stanu, marveč vseh plemenitih ljudi, naj pripadajo katerikoli sloju. Dobri ljudje vseh družabnih slojev podati si morajo roke, da uničijo nevedne in neplemenite značaje, naj se pojavijo kjer in kakorkoli. To je drugi razredni boj, kot ga proučuje povsem nesmiseljno in očitno v škodo delavstva — socialna demokracija. In v tem tiči jedro naše narodno-socialne filozofije.

Na delavstvo, na male ljudi v obče se opiramo najbolj v tej veliki borbi za prepodro človeštva. To je naravno, tu pojavlja se največ idealizma in resnice, a tu se tudi slednjič najbolj čuti zatiranje in krivica in radi tega se najde tu tudi največ marljivosti. Toda nič manj nam ni dobrodošel inteligent, ki z nami enako čuti, ravno tako kot nam je na drugi strani sovražnik surov, plemenitim čustvom nepristopen delavec.

Mi, ki imamo v češki zgodovini tako slavno zapisano ime Chelčického, Komenškega in Čeških bratov, mi ne začenjamo nič novega. Češki duh je vedno skušal

opreti življenski nazor ob take npravnstvene, humane momente. In zadostuje vam vzeti v roke prve ruske pisatelje, Turgenjeva, Dostojevskega, Gogola, Tolstega i. t. d., da slišite zveneti isto struno čustev tudi s širokega slovanskega vshoda.

Vzgojati, vplazevati, povzdigniti moramo pojedinca, da bo plemenit cel narod, in nazadnje, da celo osemogojča. To očitamo pri nas odkrito in po pravici vodstvu socialno-demokraciji. Mnogi privrženci te stranke so gotovo dobri ljudje, toda daljša vstrajanje v stranki prevstroji jih često v strankarske nasilnike, v interese stranke (torej nekako cerkvenstvo) ubijajo v sebi celo čut za resnico, svobodo in človečnost. (Brezčutno preganjanje drugače mislečih delavcev, krvavo razbijanje shodov in drugo.)

Če je socialni problem v veliki večini vzgojevalni problem, potem moramo vpraševati prve pedagoge, kako se v ljudski duši zadržuje egoizem in na kak način je mogoče vzbuditi tako imenovana plemenita čustva, brez kojih resnični socialni napredek ni mogoč. Nastajale bodo sicer stranke, kot so nastajale cerkve, toda kot ni s postankom teh vedno rastlo kristjanstvo ali pa drugo, v resnici versko gibanje, podarmljajoče si možgane in srce, istotako postanek in razširjenje gotovih strank ne bode imelo nič skupnega z resničnim socialnim napredkom. In za ta se nam gre. Veliki slavni naš pedagog, preminuli Lindner, nas je poučil. Berite njegova pedagoška razmotrivanja in naučili se bode ceniti narodno mišljenje in narodno čustvovanje, spoznali bode, da je ravno narodno čustvovanje vir ogromne sile npravnstvene in odgojne, da je narodna ideja misel socialno vzgojevalna, — tista misel ki ima sama po sebi dovoljno moči in vpliva, da v vsakem človeku prirojeno in od rojstva eksistujočo sebičnost kolikor mogoče omeji in potlači in vsakega nas nauči podrejanja se širši celoti, to je svojemu narodu, njegovemu prospehu in dobru, njegovi moči in časti, njegovi sili in slavi.

Glej, kak vir žive, vstrajajoče moči in vsega napredka je narodna misel! Na eni strani oplemeni in deluje socialno, na drugi povzbuja in jači, s p sameznikov dela heroje in z narodov orjake imponujoče notranjo npravnstveno močjo, disciplino, olikanostjo in kulturo. Nedavno pokazala nam je Japonska, česa je zmožen narod, čegar vse npravnstvene in fizične moči so bile izvežbane in disciplinirane v sferi rodoljubja in nacionalizma!

Mladi Tolstoj, sin slavnega Leva Tolstega, je pravilno pokazal na to, da je v deželah, kjer narodni čut ni razvit, tudi kultura nižja. To je n. p. Turška, to je

Pripeljal se je okrožni sodnik in gosprde z višjega deželnega sodišča v Sarajevu.

Prišli so preiskat oglodano drevesce. In tedaj se je osel, ki je porazumel, za kaj se gre, pridružil komisiji.

Stal je pri nesrečnem drevescu s povšeno glavo, repom potegnjenim med noge in povešenimi ušesi.

Samo, ko je čul ime koze Branka Nušića, je pozorno prisluškoval.

Najedenkrat je procl sklenjeno vrsto komisije, zarigal je in se zagnal proti drevescu v spomin okupacije.

Predno se je gosпода s komisije zavedla, je nesrečni osel oglodal preostajajoče igle in lubje.

Potem je dvignil rep naravnal ušesi in zarigal mogočno in veselo: „I, a, i, a! To sem bil jaz!“

To je bila izpoved nesrečnega osla, katerega je z očitani mučila vest.

In slavna komisija osla ni razumela...

VII.

Kako so se aretacije iztekle ne vem, kajti o Hercegovini se ne sme govoriti in o Bosni se govoriti tudi ne sme. Koza Branka Nušića se s Srbije še ni vrnila in menim, da se o nji tudi ne sme govoriti. Veleizdaja je kočljiva stvar.

Poslovenil H.

Ruska. In nasprotno v deželah, kjer je narodni čut najbolj razvit, je tudi kultura najvišja. Poglejmo le Angleško, Francijo in Nemčijo, izmed Slovanov pa nas Čehe!

Rekli smo tudi, da narodna misel ne deluje samo kulturno, marveč i socialno vplazuje, da nas uči naš sebični „jaz“ podrejanja širši celoti, in to tako daleč, da se včasih človek ume tej celoti popolnoma žrtvovati. Je tedaj najkrasnejši vir, najplemenitejša državljanska vrlina, vzrok velikih in znamenitih dejanj, o katerih mora celo zgodovina poročati.

Naše narodno probujenje je najlepši dokaz tega. Koliko posameznikov se je tedaj žrtvovalo celoti samo da bi naš narod vže v prah poteptan, se z nova dvignil in slavno živel. Kot bleščeči primer k navedenim besedam stopa tu seveda v ospredje moška postava Karla Havlička Borovskega. Pri njem najbolj vđimo, kako velik vzgojevalni pomen ima narodna misel.

Tudi v Havličku je cvetel gotovo sebični „jaz“. Tudi njemu se je gotovo tožilo mirno in zadovoljno živeti v sredini svoje redbine, skrbeti za samega sebe in svoje najdražje. Toda moč narodnega čutenja in narodne misli je potlačila vse sebične želje. — tudi najnaravnejše popolnoma. Havliček narodno mislijo oplemeniten, popolnoma od nje vzgojen, se je svojemu narodu posvetil in se do cela žrtvoval. njegova požrtvovalnost ni poznala mej in je šla tako daleč, da je postal v službah celonarodne misli celo mučnikom, podavši nam mlajšim in vsem bodočim pokoljenjem vzor patriotičnega samozatjenja in pravega rodoljubnega delovanja iz čestva. Če bi ne bilo v Havličku narodnega čutenja bilo, ne bi bilo velikega Havlička! Samo narodna misel je zamogla iz njega napraviti to, kar je bil, samo ona je bila vir npravnstvene moči, katero pri Havličku toliko občudujemo.

In s takimi idejami bi moderni socializem ne smel računati? (Pride še.)

DELAVCI!

upišite se v „Konsumno zadrugo“ članov N. D. O.

Politični razgled.

Senzacionalne spremembe na Balkanu.

Ta teden smo doživeli historičnih dogodkov na Balkanu, ki so v kolikor toliko spremenili lice balkanske politične geografije. Dne 5. t. m. se je Bolgarska proglasila samostojno državo z naslovom Bolgarsko cesstvo (kraljestvo). Naslednji dan je pa avstrijski cesar s proklamacijo — datirano tudi 5. t. m. — proglasil aneksijo Bosne in Hercegovine. Tretjega dne se je pa Kreta po plebiscitu priklopila h Grški.

Bolgarska je bila dosedaj sicer dejanski samostojna, ali po pravu Turčiji tributarna (vazalna) kneževina. Da, južni del Bolgarske vzhodna Rumelija, je bila po pravu celotna avtonomna turška provinca in Bolgarski knez je bil — smatran se stališča berlinske pogodbe — le guverner te provincije. Sreča je bila, kakor rečeno, cela Bolgarska dejanski samostojna država, ali vendar tudi to formalno podaništvo nasproti sultanu ni mogla več prenašati toli vzbujena narodna in državna zavest žilavega, resnega in delavnega Bolgarskega naroda. Sedaj je torej Bolgarska — seveda v sporazumljenju z Avstrijo, katera je imela gde Bosne iste namene — proglasila tudi svojo formalno samostojnost.

Bolgarska je država tretjega reda s primerno močno vojsko, narod je resen in delaven (bolgarsko šofstvo je naravnost vzorno) in Bolgariji je še prisojena velika vloga v nadaljnjem razvoju stvari na Balkanu.

Z Bosno in Hercegovino se je avstro-ogrška monarhija povečala za deželo, ki je malone tako velika kakor Češka. Od 1878. l. ko je dobila naša monarhija od berlinskega kongresa mandat, da zasede in upravlja tuški provinciji Bosno in Hercegovino, sta bili isti v nekakem dvo-umnem razmerju nasproti monarhiji na eni strani in nasproti Turčiji na drugi. Obe provinciji sta bili formalno še vedno turški, ali pod avstrijsko upravo. S-daj pa je kon c temu razmerju in Bosna in Her-

cegovina sta postali tudi dejansko in formalno del avstro-ogrške monarhije.

Da bi bilo prej ali slej prislo d sedanjega dogodka, to je bilo vsem jasno vendar ni vsaj pred meseci nihče pričakoval, da se Avstro-ogrška že sedaj povspne do takega čina, kakoršnemu nismo bili v Avstriji že zdavnaj navajeni.

Ta čin je povspešila vže neodložljiva potreba po uvedanju konstitucije v Bosni in Hercegovini. Neodložljiva zlasti je postala ta potreba, ko je postala celo Turčija ustavna država in sta bili Bosna in Hercegovina zadnji absolutistični deželi v Evropi. Torej v notranjem preporenju Turčije je iskati razloga vsem sedanjim senzacionalnim dogodkom, ki padajo kakor vdarci zopet na Turčijo samo.

Avstro-ogrška monarhija je hotela pa pred podelitvijo ustave tem deželam, ustvariti jasno razmerje istih k monarhiji, t. j. priklopiti jih. Kaka bo ustava, to bodo se le pokazali prihodnji dnevi. Gotovo na je kakor je razvidno iz cesarskega manifesta, da se ustanovi deželni zbor na podlag neke kurijalne volilne pravice. Delegacije ki so se v sredo sešle v Budimpešti, se bodo večinoma pečale z bosanskim vprašanjem in bo treba določiti natančno ustavno-pravno razmerje novih provincij k ostali monarhiji.

Tretji, da-si manj važen dogodek, je priklopjenje Krete Grški. Kreta je bila od 1895. l. avtonomna turška provinca pod kontrolo velevalosti.

Vsi ti dogodki so razburili, kakor je samo ob sebi umevno, ves svet. Najbolj nasprotna tem novotarijam je od vseh velevalosti Anglija. Druge velevalosti so se zavzemale za nek evropski kongres, ki naj bi v sporazumljenju vseh držav sankcioniral novo stanje stvari, ali Avstro-Ogrska je temu odločno nasprotna in zdi se tudi, da do kongresa ne pride.

Da so ti dogodki v živo zadeli Turčijo, je umevno samo ob sebi. Dejansko sicer ne zgubi Turčija nikake d-žele, vendar je njen ugled kršen in se zlasti sedaj vladajoči mladoturki boje, da bi reakcija zlorabila te dogodke proti njim. Kakor umevno se je govorilo o možnosti vojske mej Bolgarsko in Turčijo, ali govoriti o vojski je eno, a vjskovati se je drugo.

Poparjena je pa tudi Srbija, ker se čuti radi Bosne in Hercegovine oškodovano na svojih aspiracijah. Srbski narod je gorke krvi in žalibog se preveč fantazira in se v Belemgradu kar navdušujejo za vojsko proti — Avstriji.

Naslednji dnevi bodo pokazali, kako se bodo stvari nadalje razvijale. Bržkone se pomirijo duhovi in ostane pri tem, kar se je zgodilo.

DOMAČE VESTI.

Iz krogov težakov smo prejeli: Čujemo, da namerava odbor „N. D. O.“ v kratkem ustanoviti večerne poučne tečaje in sicer za analfabete, to je nepismene člane, kakor tudi nadaljevalni šolski tečaj v splošno izobrazbo pismenih tovarišev. Ta korak v povzdigo našega znanja moramo javno pozdraviti in sicer posebnim veseljem, ker obeta slovenskim delavcem največje koristi. Zakaj premn go jih je še mej nami, katerim neugodne razmere v mladih letih niso dovolile, da bi se kaj naučili, ko je bil čas za to, a kasneje smo pozabili še to malo ker smo znali, kar nismo imeli priložnosti se vaditi v koristnem čtivu, porbožne buk e nas niso veselile, a druge knjige in časniki so bili redki, posebno na deželi. Ko smo se vrnili od vojakov, kjer smo še najlepše leta zgubili, ostala nam je le gola dlan, s to se pehamo sicer pridno naprej ali v trgovskem prometu velikega tržiskega mesta zahteva se celo od priprostega težaka, ako hoče kako stalno ali boljše mesto vdobiti, nauredovati v plači, ali vstopiti h kakemu podjetju ali k železnici, da zna dobro čitati, tudi kaj pravilno zapisati, še precej računati in da se kaj spozna v jezikih. Vsaki dan čutimo na sebi in opazimo pri tovariših kako naš naslužek ni le odvisen od naše zmožnosti in poštenosti, ampak veliko tudi od izobrazbe. In to gotovo mi pritrdijo tudi tovariši drugih strok, da tudi pri njih mora morsiko večkrat obžalovati, da ni bolj izučen. Zato vsi želimo da se prav kmalu priredijo taki večerni tečaji, in upamo da ne bode od naše strani primanjkovalo marljivosti in ukazelnosti v svo o korist in čast naše sk bne organizacije.

Civilist! Ta čudna in brezpomembna besedica se je udomačila kakor prava zasramovalna psotka v ustah raznih ljudi, ki se mislijo s tem ponašati, da smejo ali celo morajo nositi vojaško suknjo. Prostak, ko vstopi v vojaške navadno je ne razume, ali jo sliši šestokrat od svojih predpo-

Uvidel je jasno, da se je predaleč zaletel. Ker pa že ni bilo mogoče stvar popraviti brez blamaže, ukazal je še aretirati konečno sriedskega načelnika občine Crna Bara, kjer je živela koza Branka Nušića, župana Milkoviča, ker je zane-maril svoje dolžnosti. Kake dolžnosti, tega začasno ni vedel niti aretirani sriedski načelnik, niti okrožni sodnik.

VI.

Od okrožnega sodnika vrnimo se sedaj k oslu, ki vlačil vodo v trd javico iz bunara občine Crna Bara.

Ta osel je hodil ves ta čas tako klaverno naokoli, kot bi ga grizla vest.

Vojaki so govorili o vsej zadevi brez ovinkov pred prebrisanim oslom, večinoma nemški, koji jezik je tudi osel najbolje umel, kajti živel je preje med Nemci na Tirolskem.

Vedel je t daj o celi sferi in žalostno je rigal in kadarkoli je šel okoli oglodanaga drevesca v spomin okupacije Bosne in Hercegovine zvlekel je vselej svoj rep med noge in oči so se mu skalile.

Bil je prej bujen, poln življenja, strigel je veselo z ušesi a sedaj, vedel se je mizerno.

Z ušesi ni strigel, ni skakal in hodil je leno po trdnjavi. Potem je nekega dne prišla komisija.

stavljenih v zvezi z drugimi zaničevalnimi izrazi, dokler se tudi v njem ne vzbudi neko vcepiljeno zaničevanje za vse kar ni vojaško za kar je civilistično, kakor da dotični, ki je oblečen v uniformo bogsigavedi koliko boljši ali več vreden nego ostali smrtni zemljani! Ali za navadno človeško razumevanje in baš uniforma, nič posebno primetnega ali hvalevrednega; ker uniformirani so navadno taki ljudje, ki se od drugih razlikujejo v tem, da morajo svojim predpostavljanim slepo vbogati, da nimajo tedaj svoje volje, svojih misli, ampak so le nekako mrtvo orodje volje drugih. Radi tega je karati ni obžalovati da se to besedo „civilist“ kakor psovko pogosto čuje v mlajših krogih in dolžnost naša je, da po naših dandanašnjih naprednih nazorih, ko ne ukaže samo vojaški komando, podučimo vsakogar, da so civilni stanovi za obstoj in napredek človeške družbe gotovo bolj koristni in potrebni, nego katerikoli drugi, ki nosi uniformo. Radi tega pade psovka civilist na onega nazaj, ki jo nepremišljeno izreka, ker dotični se sam izdaja, da ne razume kaj govori.

„Adriaperle“. Pred nekoliko dnevi smo čitali v „Edinosti“, da se je ustanovilo neko nemško nacionarno delavsko društvo „Adriaperle“. Radovedni smo bili kake vrste delavci morajo ti Nemci biti. Poizvedeli smo, da se to velikansko društvo nahaja v ulici Giovanni Boccaccio v gostilni bivšega narodnjaka in sedanjega renegata Krašnje. Temu famoznemu društvu predseduje neki Zupančič, ki je svojedobno imel veliko besedo pri jugoslovanski socialni demokraciji, a ker je prišel pri Kopaču v nemilost s tem, da ga je hotel izpodriniti, se ga je jednostavno izbacilo. Člani tega društva, katerega število je doseglo celih 36 udov, so razun dveh v bivši čelni jugoslovanske socialne demokracije, toraj sami Slovenci oziroma renegati. Nevemo iz kakšnega vzroka se je ustanovilo to društvo, iz potrebe gotovo ne; kajti pravih nemških delavcev je v Trstu tako malo število, da ne pridejo niti v poštev. Ne vemo kaj potrebuje gospodje voditelji jugoslovanske socialne demokracije k temu, ko vendar vedno kričijo, da so oni desetkrat več storili v narodnem oziru za slovenske delavce, kakor vsi narodnjaki. Sicer se pa popolnoma nič ne čudimo, da so bivši slovenski socialisti ustanovili nemško nacionarno delavsko društvo, ker poznamo mišljenje in prepričanje njihovega prejšnjega „šefa“ Kopača, kateri niti doma v svoji družini neče slovensko govoriti. Najnovejšim slovenskim renegatom v našem društvu „Adriaperle“ pa kličemo nasvidenje.

Kako sodijo nemški socialni demokraci. — O narodnih in drugih „ulomih“ v Celju poroča „A beiterwille“ od 1. t. m. tako-le: „To je bila pač klaverna burka ves ta krik naših nacionalcev o slovenskem „ulomu“ o priliki sokolske slavnosti v Narodnem domu. Saj je že vendar, hvala koruptnemu gospodarstvu naše klike, skoraj četrti del zemljišč s hišami vred našega nemškega mesta slovenska last. Vsi so že zdavnej jedini v tem, da frivolno narodno hujkanje nima družnega namena, nego otropiti smisle prebivalstva, da bi ne spoznalo koruptnega in demoralizirajočega gospodarstva klike. Le en izgl. d. V našem „Männergesangsvereinu“ je zbrana „smetana“ celjske radikalno-nacionalne družbe. Gospodje občinski svetniki Max Rauscher, Gustav Stiger in Karl Teppi (predsednik omenjenega društva), so kot četrt ali pol milijonarji člani društva. Dne 11. in 12. oktobra bode slavilo to radikalno nacionarno pevsko društvo svojo 60-letnico. Namesto da bi pa ta noč! go-poda svoj slav-nostni krok o priliki 60-letnice plačala iz svojega, posegla je v občinsko blagajno. Gospodje občinski svetniki Rauscher, Stiger, Teppi in drugi so dovolili za to 60-letno njih ub gum četrt in pol milijonarjem Rauscherju, Stigerju in Teppi 500 kron iz občinske kase. Na t h kronah visijo potne srage malega delavca, katerega tukaj odirajo z 10 najemninskimi vinarji in 6 vinarji vodne doklade od vsake krone. Tako je go-podarstvo teh čuvsjev celjskega nemštva in tako je nemštvo v Celju, kaj čuda, da je župan pl. Jabornegg bolehlav in da se bode v doglednem času umaknil ter odložil „breme“ občinskega gospodarstva na pleča novoizvoljenega podžupana.

Tukej naj bi se tržaški socialisti učili program socialne demokracije.

Paralysis progressiva. Na tej bolezni trpi Del. List, od kar je bil Buřival pri nas. Klobasari o češki organizaciji železničarjev vsak teden bolj kosmato. Bolezen je že tako daleč, da je sodružček dobil halucinacije. Videl je pri zadnjem

sestanku železničarjev v N. D. O. samo 17 njih.

No, le mirni gospodje, le kurirajte si svoje nerge in ne razgrevajte se preveč radi čeških železničarjev. Potolažite raji ekselencno Kopača, ki se toliko boji za svoj „kšef“!

Pevski zbor brez imena. V ulici Giovanni Boccaccio v gostilni Krašnja se nahaja tudi neki slovenski pevski zbor, kateri pa nima dosedaj nikakega imena. Glava temu zboru je menda sodrug Jernejčič, ki je mogoče vse drugo na svetu, samo pevec ne. V ta pevski zbor se lovijo slovenski delavci na ta način, da se jim ne pove, kateri stranki pripada zbor. Mi smo pa tudi v tem slučaju dobili potrebne informacije in svarimo nujno slovenske delavce pred ustopom v ta pevski zbor.

Pred par leti je jugoslovanska socialna demokracija ustanovila svoj slovenski pevski zbor, kateri se pa ni mogel vzdrževati edino radi tega, ker se ni pustilo peti nikakih pesmi, v katerih se opeva naša slovenska domovina. Kar je pa italijanskemu socialno demokratičnemu pevskeemu društvu v polni meri dovoljeno.

Ker je pa „profesor kontrapunkta“ Jernejčič izprevidel, da se pod „firmo“ jugoslovanske socialne demokracije, še veliko manj pa pod bankrotno firmo „Ljudskega odra“ ne da ničesar več ustanoviti, si je izmislil zopet to novo zvijačo, da vabi skupaj delavstvo, kateremu pa nima poguma povedati, kakšno barvo ima ta zbor.

Sodrug Jernejčič naj bode pa le potolažen, da mu tudi to novo podjetje ne bode u pelo, akoravno se poslužuje takih sredstev, kar se pa tiče izbiranja imena tega ne-ega pevskega zbora, bi Vam svetovali, da mu daste ime „Sraka“.

Socialist.

Na naslov c. kr. policije imamo premnogo pritožeb. Počasni pridemo z vsemi temi pritožbami na dan. Za sedaj naj omenimo le, na kakšen način se tam muči vboga služkinje, ki morajo tja po svoje poselske knjižice.

Kakor znano, ko zapusti služkinja službo, mora namreč gospa ponesti poselsko knjižico služkinje na policijo, a služkinja mora tja ponjo. In kaj mislite, da jo dobi takoj ko tja pride? Ne, marveč srčna se mora smatrati ona, ki ni izgubila vse dopoldne, predno je prišla do svoje poselske knjižice, brez katere si niti ne more vdobiti druge službe. Dogaja pa se marsikterikrat celo, da ji poreko, potem ko je čakala vse dopoldne, naj pride po poselske knjižico naslednji dan.

Kdo je v tem slučaju vzrok, če mora vboga služkinja ostati en dan dlje brez službe in morda zamudi s tem dobro službo? In kdo jo za to odškoduje?

Gola resnica. — Pri ustanovnem shodu nekega društva v tržaški okolici je nastopil neki „komičnem“ možicelj, ter razložil svojim poslušalcem prihodnje društveno delovanje na sledeči način: „V našem društvu bodo morale delovati sedaj dve mašini, ki pa bodo delovali vsaka na svoj način. Prva bo ena velika mašina, katero bodo gonili možki s svojim soparom. In ti možki so: (tu je našel odbornike.) Drugo manjšo mašino bodo ta gonile ženske tudi s svojim soparom. Za to manjšo mašino vam pa priporočam naslednje odbornice: (tu jih je našteval). Da so otroci grozno aplavdirali, se pač ni treba čuditi, ker so videli nsenkrat pred seboj veliko možko mašino in manjšo žensko mašino.

Dotičnega gospoda govornika bi mi vprašali, kako si on predstavlja sopar možk h, oziroma sopar ženskih?

Tovariši mladeniči, člani N. D. O. so tem potom najuljudnejše vabljeni na sestanek, ki se bo vršil danes zvečer točno ob 8. uri v svrhu ustanovitve veselečnega ods-ka. K r se bo na tem sestanku predlagalo različne zabave, ki se bodo prirejale v t k či in v zimski sezoni, so vsi tovariši mladeniči naprščeni, da se odzovjo temu vablu.

Mladina.

NB. Sestanek se bo vršil v društvenih prostorih.

Čitatelje naše opozarjamo na letak tvrdke Bohinec & Co., ki smo ga bili priložili zadnji številki „Narodnega Delavca“ ter toplo priporočamo vsem to tvrdko.

Slovensko gledališče.

Minolo s boto se je otvorila sezona tržaškega slovenskega gledališča, tega naš ga na mlajšega kulturnega zavoda, čegar pomen je za nas naravnost neprecenljiv. Zla ti pa za delavstvo, ki tvori veliko maso gledališkega občinstva!

Igralo se je v s boto češko dramo Stroupažniškega „Gospod Grobski“ in v

nedeljo dunajsko ljudsko igro „Omikanci“. Obe predstavi ste dokazali, da se je naše gledališče povzpelo do umetniške stopinje, ki otvarja veselo perspektivo v bodočnost.

S prve igre naj omenjamo zlasti mjestrsko interpretirano vlogo Verbovca v rokah režiserja Verovška; nadalje g.o Danilovo, gg. Viktorja in Vebleta.

V drugi predstavi so se zlasti odlikovali g.a Danilova, g.ca Janova in mala Cotičeva ter gg. Verovšek in Rajner.

Jutri v nedeljo ob 8. uri zvečer se vprizori senzacionalna noviteta „Bratje sv. Bernarda“, igra v 5. dejanjih od Ohorna. Dejanja se večinoma vrše v bernardinskem samostanu.

Iz naših dežel.

Iz Kanala smo prejeli: Resnično mi je žal, da vam ne morem pisati nič veselega, ampak da vam moram le tožiti. Tožiti vam moram v prvi vrsti o postopanju naše mladine. Ta mladina, mesto da bi skrbela za svoj lastni blagor, mesto da bi se združevala v svrhu svoje lastne izobrazbe, izgublja žalibog noči v popivanju. Ne bi bilo bolje, da bi si kanalska mladina ustanovila kako izobraževalno, ali pa vsaj pevsko društvo? Tu bi lahko imela zabavo, in sicer pošteno zabavo, ki bi bila obenem koristna. Ne treba tu povdarjati, koliko bi mladina s tem pridobila na izobrazbi in koliko bi s tem prihranila na zdravju in na denarju.

Drugo, kar vam moram potožiti, je to, da se je namreč tudi k nam zaneslo seme razpora. Zanesli so je pa zunanji elementi, ki so — prišedši sem — začeli izpodjedati dosednji mir in slogu. Žalibog se jim je posrečilo dobiti nekoliko njih, ki sedaj trdijo, da so „klerikalci“, dočim one, ki ne trobijo v njihov rog, imenujejo „liberalce“. Ali če vprašate enega ali drugega „klerikalca“ ali pa „liberalca“, kaj da je pravzaprav „liberalizem“ oziroma „klerikalizem“, bosta oba ostala z odprtimi usti pred vami in vam ne bosta znala odgovoriti.

To je ravno najhujša rana na našem telesu, da se namreč po nepotrebnem in celo ne da bi vedeli zakaj, delimo v dva tabora. Še najnevarnejše je pa to pri delavstvu. Nobene delitve mej delavci: složni bodimo; ne „klerikalci“, pa tudi ne „liberalci“, ampak bodimo le „slovenski delavci“!

Poslano. *)

Napadalec moje časti.

Prigodom poseta slovanskih novinarjev pred par dnevi v Trst, so zlobni jeziki širili glas, da je moje ponašanje v društvu jedne gospice bilo prešlo vse meje dostojnosti. Dočuvši za to zgrozil sem se radi te tendenciozne laži in takoj se obrnil direktno do dotične gospice, da ona sama potrdi, kako sem se obnašal v njeni družbi. Nje oče mi z dnem 5./10 piše: Odgovarjam Vam v imenu svoje hčere, da niti ona, niti jaz, niti kdo drugi mojih prijateljev ni opazil, niti mogel opaziti, da je Vaše obnašanje v družbi moje hčere bilo nepristojno ali neodlično, ampak je to vse izmišljotina. S spoštovanjem M.

Za one, koji so verovali onim lažem, mi-lim, da je to zadosti, a na druge niti ne obračam te besede.

Dr. BJELOVUČIĆ.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le v kolikor zahteva zakon.

Odgovorni urednik: ŠTEFAN KOS.
Lastnica in izdajateljica: NARODNA DELAVSKA ORGANIZACIJA v Trstu.
Tiska: TISKARNA „EDINOST“ v Trstu.

Podpisani priporoča svojo

TRGOVINO Z JESTVINAMI

v Rojana, ul. a Montorsino št. 7, kjer ima na razpolago vsakovrstne kolonijalije in druge jestvine, kakor tudi razne delikatése, najboljše vina in pivo v buteljkah.

Udani Ivan Kosmerlj Ivanov.

Književne novosti.

GREGORČIČ: Poezije, zv. IV. . . . K 3-20
vezano „ 3-20
GOVEKAR: „Dobra gospodinja“,
gospodarska knjiga za naše mlade
gospodinj, vezano 2-80
„Štiri ruske slike“, povesti -60
BENES: „Brodskovski odvjetnik“ 1-50
Kip Gregorčiča 4-—

Vsakovrstne mašne knjige po raznih cenah.

Balončki v narodnih barvah po raznih cenah.

NOVOST! NOVOST

Nakiti za dvorane in vrte pri

:: zabavah ::

v belo-modro-rudeših barvah, komad po 4 metre dolg stane po 40, 50, 60 in 80 vinarjev.

Vse te knjige, papir in potrebščine se dobivajo v

Slovanski knjigarni in papirnici

Josip Gorenjec

TRST. — Ulica Valdirivo 40.

Dr. Fran Korsano

specijalist za sifilitične in kožne bolezni

ima svoj ambulatorij

v Trstu, v ulici San Nicolò št. 9.

(nasd. Jadransko Banko)

Sprejema od 12. do 1. in od 5. in pol do 6. in pol pop.

: Pekarna Josip Vatovec :

ulica Sette Fontane 834, Trst

s prodajo sladčic. - Vsak čas svež kruh.

Pestrestža na dom.

Može iz prvih ogrskih mlinov. Dezertni prepečenoi.

Pekarna

Valentin Kukanja

vogal ul. Molin a Vento in Gastaldi

ima na razpolago

- - vedno svež kruh - -

in vsakovrstne sladščice.

Zaloga likerjev v sodčkih in buteljkah

Jakob Perhanc

TRST — Via delle Acque — TRST

Veliki izbor vsakovrstnih najfinjših in starih vin v buteljkah. Postrežba točna. Cene zmerne. Se priporoča svojim rojakom za naročbe bodisi na debelo ali na drobno za razne slavnosti, poroke, krste, družinska pogoščenja itd. Za poletni čas se priporoča malinovec in tamarindo.

Podpisani priporoča sl. občinstvu svoji

pekarni in sladščičarni

v ulici CASERMA 17, in na TRGU CASERMA 4, kjer ima na razpolago vedno svež kruh najfinjše sladščice, potice itd. ter razne likerje in vina v buteljkah.

Udani

Alojzlj Gul.

Civilna in vojaška krojačnica

Bogata zaloga tu- in inozemskega blaga in vseh predmetov spadajočih v krojaško obrt.

— obrt. —

Odlikovan dne 5. aprila 1906.

v Parizu s častno diplomom, častnim križcem in zlato kolajno in v Bruxelles-u z največjo odliko „GRAND PRIX“ diplomom.

Naročbe se izvršujejo točno in se dostavljajo na dom

August Štular.

TRST, via delle Pos'e 12. I. nadst.

(nasproti Smolarsove papirnice)

Uljudno naznanjamo da smo otvorili popolnoma novo urejeno

trgovino izgotovljenih oblek za

:: gospe, gospode in otroke

ter zagotavljamo točno in solidno postrežbo, kakor tudi najnižje stalne cene. Priporočamo se najodličnejšim spoštovanjem

Bohinec & Co. - Trst

Via delle Torri št. 2

(za orkvijske sv. Antona novega).

AUSTRO-AMERIKANA - TRST

Redna brzoplovba mej Trstom, Italijo, Grško, Severno in Južno Ameriko.

TRST—NOVI-YORK, via Patraso in Palermo, odhod 3-krat na mesec.

TRST—NOVI-ORLEANS, via Patraso in Palermo, odhod vsaki mesec.

TRST—BUENOS-AIRES, via Almeria, Cadix, Las-Palmas, Rio de Janeiro, Santos in

Montevideo, odhod vsaki mesec.

Veliki transatlantski parniki z dvojnimi vijakom, preskrbljeni z obširnimi in luksuoznimi

instalacijami, za potnike I. in II. razreda. — Marconijev brzojav.

Za informacije se je oglašiti pri ravnateljstvu v Trstu, ulica Molina Piccolo št. 2, ali pa h kateremu si bodi agentu ali korespondentu družbe.

ŽIVNOSTENSKA BANKA PRO ČECHY A MORAVU - Obrtna banka za Češko in Moravsko.

Ustanovno leto 1868.

Menjalnica: Via Nuova štev. 29.

Podružnica v Trstu.

Bančni prostori: Via S. Nicolò 30.

TELEFON: 21-57

CENTRALA v PRAGI. — Podružnice na Dunaju, I. Herrengasse 12, v Brnu, Budějovicích, Krakovu, Lvovu, Mor. Ostravi, Plznu, Prostějovu in Taboru. — CENTRALA v PRAGI.

KUPUJE IN PRODAJA VREDNOSTNE

- PAPIRJE, VALUTE IN DIVIZE -

PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO
LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH

Akcijski kapital: K 30.000.000. — Rezervni in varnostni

zakladl brez: 9.500.000. — Brzojavi: Živnostenská, Trst

4 1/4 % Vloge na vložne knjižice 4 1/4 %

ESKOMPT MENIC IN INKASO. BORZNA NAROČILA

- Tekoči računi in računi na bančni žiro. -

STAVBENI KREDITI. — KREDITI PROTI DOKUMENTOM
VKRANJA. —

Krojač Pavel Kočevar

se priporoča členom „N. D. O.“, bratom Sokolom in vsemu sl. občinstvu. — Izvršuje vsakovrstne obleke, kakor tudi sokolske kroje. Postrežba točna, cene zmerne. Svoji k svojim! Pavel Kočevar, krojač TRST, ulica Nicolò Machiaveli 13, TRST.

Podpisani naznanja sl. občinstvu, da je prevzel

pekarno in sladščičarno

Campo Belvedere št. 2

kjer ima na razpolago trikrat na dan svež kruh in razne sladščiče, potice itd.

Udani Filip Trobec.

Filip Ivanišević

: zaloga dalmatinskega vina :

lastni pridelki v Jesenicah pri Omišu

v ulici Valdirivo 17 (Telefon 1405)

kateri prodaja na malo in veliko. — Nadalje priporoča slav. občinstvu svoje gostilne „All' Adria“ ul. Nuova štev. 11 in „Al fratelli dalmati“ ulici Zudecche štev. 8 v katerih toči svoja vina I. vrst.

Katarina Vatovec

priporoča sl. občinstvu svojo

gostilno „Pri Detelji“

v ulici Belvedere 7

kjer ima na razpolago najboljša vipavska in istrska vina, kakor tudi izvrsten kraški teran in Dreherjevo pivo. Posluži lahko z mrzlimi in gorkimi jedili.

Anton Jerkič,

odlikovani fotografski atelje za moderno slikanje
GORICA, Gosposka ulica št. 7.
: ELEKTROFOTOGRAFSKI ATELJE :
TRST, Via delle Poste št. 10.

SVOJI K SVOJIM!

Prva slovanska brivnica

■■■■ V Trstu ■■■■

Priporočam slov. občinstvu u mestu in v okolici svojo higijenično vrejeno

: slovansko : brivnico

v ulici Saverio Mercadante št. 1
(blizu Slovanske knjigarne).

Vekoslav Gjurić
brivec.

Podpisani priporoča sl. občinstvu svojo dobroznano

gostilno s krasnim vrtom : „Al buon ritrovo“ :

v ulici Stadion štev. 19,

kjer toči kraški teran prve vrste, najboljšo istrsko belo in črno vino, poleg tega izvrstno vipavsko in tudi dalmatinsko vino, kakor tudi Dreherjevo pivo ter more poslužiti z domačo kuhinjo kakor tudi z mrzlimi jedili. — Posebno ugodno za delavce.

Za obilen obisk se priporoča rodoljub Andrej Furlan.

Prevode vsakršnih spisov ali tiskovin iz slovenščine ali hrvaščine na italijanščino ozir. nasprotno, oskrblja v tem polnoma izvežbana oseba. Naslov v uradih »Narodne delavske organizacije« ulica Lavatoio št. 1, I.

Podpisana priporoča sl. občinstvu svojo gostilno

„Pri rojanskem hribu“ v Rojanu za cerkvijo,

kjer toči najbolje

vipavsko, črno istrsko in domače škureto vino

po jako zmernih cenah.

Ima na razpolago tudi pivo Göss.

Točna postrežba.

Antonija Mesesnel.

Podpisani priporoča svojo

GOSTILNO v ul. dell' Istria 658

kjer toči najizvrstnejša istrska vina in dalmatinski opolo. Postreže lahko tudi z mrzlimi in gorkimi jedili.

G. Babič.

Slovanska knjigovoznica v Trstu

ANTON REPENŠEK

ul. Cecilia št. 9.

priporoča se sl. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela od najpreprosteje do najfinejše vrste.

Postrežba točna in solidna.

Kdor hoče piti dober

teran :

ali dobro

: vipavsko :

ali pa najbolje

istrsko vino

naj se oglasi v gostilni pri »STARI BRESKVI« ki je last Hinka Kosič v ulici del Belvedere 17, kjer dobi tudi najizvrstnejšo kuhinjo in vse to po najzmernejših cenah.

: NOVO POGREBNO PODJETJE :

v Trstu, ul. Vincenzo Bellini 13, telefon 1402

tik cerkve sv. Antona novega.

Bogato preskrbljeno z najlepšo in vso pogrebno opravo. Mrtvaški vozovi na izbero, za prireditav vsakovrstnih pogrebov.

Lastna izdelovalnica in zaloga vencev in raznih ovetlic itd.

Prodaja vsakovrstnih predmetov mrtvaške stroke. Zaloga voščenih sveč, z lastno tovarno. — Prodaja na debelo in na drobno.

Sprejema naročila za prirejanje pogrebov na deželo in v inozemstvo.

VODSTVO.

samo stane krasna moška obleka iz finega blaga edino-le v zaloge izgotovljenih oblek

K13 V. Dobauschek K13

TRST, ul. Giosuè Carducci 11 (prej ul. Torrente), TRST.

Vrhu tega po jako nizkih cenah:

barvane ali črne obleke za moške in dečke. kakor tudi oblečice za otroke. — Paletots, površniki, raglavi, ulster, jope, jopiči, telovniki, hlače, modre bluže za kovače in mehanike, klobuki, kape, pletenine, spodnje hlače, srajce, naprsniki, ovratniki, ovratnice, zapestniki, nogovice in druge potrebščine za moške.

Izdelujejo se obleke po meri.

Govori se slovensko.

OSREDNJA BANKA ČEŠKIH HRANILNIC

Delniška glavica: K 10.000.000. Podružnica v Trstu — Piazza del Ponterosso 3. Vlog okoli: K 85.000.000

Telefon 19-95. Naslov za brz.: SPOROBANKA

4 1/4 % vloge na knjižice. Vloge na tekoči račun do 4 1/4 %

Menjalnica: BANČNO TRGOVANJE VSEH VRST. — Premijene vloge po 4 3/4 %

Centrala denarnih zavodov avstro-ogrskih. — Izdaja sirotinsko-varne 4 % bančne obligacije

-- JADRANSKA BANKA v TRSTU --

Via della Cassa di Risparmio št. 5 (lastno poslopje)

KUPUJE IN PRODAJA VREDNOSTNE PAPIRJE (RENTE, OBLIGACIJE, ZASTAVNA PISMA, PRIJORITETE, DELNICE, SREČKE i. t. d.) VALUTE IN DEVIZE PREDUJMI NA VREDNOSTNE PAPIRJE IN BLAGO LEŽEČE V JAVNIH SKLADIŠČIH. Eskompt menic in inkaso, borzna naročila SAFE-DEPOSITS Promese k vsem žrebanjem — Zavarovanje srečk. Menjalnica

Uradne ure: 9 — 12., 2-30 — 5.30. — Brzojavi: „JADRANSKA“ — Trst. — Telefon: 1463 in 793.